

Uit en voor de praktijk

Acute gingivitis: denk aan leukemie

K.G.H van der Wal

Gegeven. Een 26-jarige vrouw wordt door haar tandarts en huisarts met spoed verwezen naar de kaakchirurg wegens een sinds vier weken bestaande toenemende algehele malaise, slikklachten, foetor ex ore, keelpijn, vuurrode gezwollen gingiva in boven- en onderkaak, misselijk, koorts, slechte eetlust en uitdrogingsverschijnselen.

De klachten zijn spontaan begonnen met een keelontsteking, hoofdpijn, neusverkoudheid en wat koorts. Later ontwikkelde zich de gingivazwelling en sinds enkele dagen neemt deze ondanks het voorschrijven van een mondspoelmiddel en breed-spectrumantibiotica in alle hevigheid toe. Patiënte is niet meer in staat tot haar normale dagelijks bezigheden en ligt ziek te bed. De voorgeschiedenis vermeldt een knieoperatie en een hyperthyreoïdie.

WAL KGH VAN DER. Acute gingivitis: denk aan leukemie. Ned Tijdschr Tandheelkd 1998; 105: 62.

Trefwoorden: Gingivitis – Leukemie

Adres: Dr. K.G.H van der Wal,
Medisch Centrum Leeuwarden,
Henri Dunantweg 2,
8934 AD Leeuwarden.

Onderzoek en diagnose

Wij zagen een zieke, bleke, jonge, magere vrouw met een temperatuur van 38,3°C en in de hals beiderzijds een geringe lymfadenopathie. In de mond werden bleke slijmvliezen gezien, een forse angina tonsillaris met een afstrijkbaar wit beslag en een foetor ex ore. De gingiva was sterk gehypertrofieerd, ontstoken, rood van kleur en bleek bij aanraken gemakkelijk te bloeden (afb. 1). Het orthopantomogram liet geen afwijkingen zien.

Bij het laboratoriumonderzoek was het hemoglobinegehalte en het aantal bloedplaatjes verlaagd. Het aantal leukocyten was verhoogd, behalve bij de aleukemische vorm. In het bloedbeeld waren 90% blasten met Auerstaafjes te zien, een verrassende uitslag.

Als werkdiagnose werd acute leukemie gesteld. De internist-hematoloog werd geconsulteerd, die ter bevestiging en typering van de leukemie beenmerg puncteerde. In het beenmerg werden 95% blasten aangetroffen, waarvan de meeste myeloperoxidase-positief bleken. De diagnose acute myeloïde leukemie (AML) werd gesteld. Ondanks direct ingestelde chemotherapie is patiënte binnen enkele dagen overleden.

Discussie

Gingivitis manifesteert zich bijna altijd in de chronische vorm, waarbij een exacerbatie kan optreden. Acute gingivitis, vooral de acute necrotiserende ulceratieve gingivitis, is zeldzaam. De patiënt is jong, meestal tussen de 15 en 25 jaar, ziek en koortsig. De gingiva is rood gezwollen en pijnlijk met een verhoogde bloedingsneiging en met eventueel necrose van de interdentaal papillen. Foetor ex ore en speekselvloed zijn bijkomende factoren. De lymfeklieren in de hals zijn pijnlijk en gezwollen. Bij beschreven patiënte paste het klinisch beeld in

Afb. 1. Rood, hypertrofisch aspect van de gingiva bij een 26-jarige vrouw met acute leukemie.

de beginfase bij de acute necrotiserende ulcererende gingivitis. Reden voor het voorschrijven van H₂O₂ 1,5 % en een breed-spectrumantibioticum. Bij een patiënt met een acute gingivitis moet men zich altijd afvragen 'pluis of niet pluis' en is dagelijkse controle geïndiceerd. Treedt na enige dagen geen verbetering op, 'niet pluis', dan is snelle verwijzing van levensbelang om een verminderde weerstand of een vorm van leukemie uit te sluiten.

Literatuur

REITSMA WD, ELTE JWF, OVERBOSCH D. Differentiële diagnostiek in de interne geneeskunde. Houten/Zaventem: Bohn Stafleu van Loghum, 1994.

WAAL I VAN DER, KWAST WAM VAN DER. Pathologie van de mondholte. 3e druk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 1996.